

Мин. Ун. Дјела
Привредно одјељење
Број 270

Цетиње, 23 маја 1905 год.

Обласној управи

НИКШИЋ

Господин Радовић, начелник Министарства Унутр. дјела писао Вам је 24 априла ове године између осталог, да ћете добити ове године још два хата за приплод у Вашој области.

Горе именовани хатови стићи ће ових дана из Гацкога, Ви ћете их извољети послати, као што је Г. Радовић већ казао у оним крајевима где је популација конска највиша као: Пива, Дробњак.

Трећег хата, који буде из Гацког дошао, а то ће бити онај најстарији, најкрупнији али растом најмањи (Зекан), изволите упути га нарочитом али сигурном човјеку на предсједника општине у Подгорици, коме је већ јављено да га прими и за приплод остави.

Добро би било, да у оном крају, у ком хатове будете послали, попишете све боље и љепше бедевије, које ће морати бити од државног хата оплођене.

Хатовима који су млади а слабо зазимљени, не смије се довести више од 60 кобила за ову годину; вранцу, који нема још пуне три године само 30 до 35 кобила.

Г. Радовић у свом допису од 21.4.1905 г. број 1652, каже, да хата дате сељацима, који ће их лијепо хранити, а за скок узимати 2 кру-

не, друге двије за срећно оплођени случај, после четири године коњ остаје својина оног ко га је хранио. Ово је апсолутно немогуће. Држава би у овом случају много штетовала.

Једини начин, који је за сељака, који коња буде држао или за сељаке, који се с њим буду служили корисан, без да је за државу штетан, био би овај: чињети између себе порез, којим би се хат издржавао и вјечито остао државном својином, или га дати на четири године сељаку на издржавање, који би га давао на приплод и после четири године остаје својина оног, који га је издржавао, срећно оплођени случајеви би тек морали издати извјесну суму, којом би се амортизирао коњ, начин који се сада у Босни практикује.

Ако Ви увиђате, да би други какав начин био подеснији, изволите нам о том писати.

Што се пак тиче хране ова није у свако доба године једнака. За вријеме употребе тј. од 1 априла до 1 јула даваће се коњу 4 кила овса дневно у три obroка, 4 кила сијена исто у три obroка и довољна количина сламе; за остало доба године 2¹/₂ кгр. овса, 3 кгр. сијена и довољна количина сламе.

Неопходно је, да се у особитом за то регистру побилеже све оне бедевје, које су од државног хата оплођене, да би се доцније могао видјети успјех овим постигнут.

Ми ћемо пак одштампати особите билете, који ће се давати

газди бедевје, да се зна да је његова бедевја била од државног хата покривена, чији ће производи имати далеко вишу цијену при продајама коња за државну употребу.

По наредби:
Секретар,
Петар Пламенац

Књ. Цр. Мин. Ун. Дјела
Привредно одјељење
Број 285

Цетиње, 27 маја 1903 год.

Обласном управитељу

Госп. бриг. вој. Ђ. Петровићу

НИКШИЋ

Господин Министар Унутрашњих Дјела наредио ми је на основу извјешћа обласног Управника Морачко-Васојевинког односно таксе државних хатова, 2 круне за скок а друге 2 за срећно оплођени случај, сума која сељака спречава и одбија да се жељена сврха постигне, да Вам пишем да изволите уредити ово питање тако, како сељак не би то осјетио а буџет Привреде, који је и без тога тако мали, не би био сасвим оптерећен.

Држава неће и не жели се с тим користити. Главно је да се расходи за издржавање државног хата могу с приходима исплатити.

У случају кад би ови расходи били виши од прихода држава ће

у извјесној мјери потпомоћи покриће расхода. Мислимо пак, да би варошке и сеоске општине могле и оне нас у неколико потпомоћи. Ви ћете се извољети о томе с њима споразумјети.

Треба све могуће чињети, чак што-год и жртвовати, да сељак радо своје бедевје и другу марву подводи од државе набављеним приплодницима.

Изгледа, да се је у народу укоријенила мисао да облагорођени приплодници нијесу за нашу малу домаћу марву, да ова с њима оплођена при порођајима често нестаје; мисао погрешна, коју треба из народа искоријенити.

По наредби:
Секретар,
Пламенац